

Neljapäev, 18. aprill 2013

Piirkondlik koostöö ja kahepoolsed küsimused

33. toonitab, kui olulised on heanaaberlikud suhted ja peab tervitatavaks Montenegro konstruktiivset rolli piirkondlikus koostöös, eelkõige selle aktiivset osalemist paljudes Kagu-Euroopa piirkondlikes algatustes; avaldab Montenegrole kiitust heade kahepoolsete suhete säilitamise eest kõigi naaberriikidega; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et peaaegu kõikide naaberriikidega riigipiirides kokkuleppimine ei ole endiselt veel lõpule jõudnud; nõuab jõupingutusi kõigi vastuseta küsimuste heanaaberlikku lahendamiseks ja rõhutab vajadust lahendada kahepoolsed küsimused enne ühinemist; kordab oma üleskutset komisjonile ja nõukogule alustada vastavalt ELi aluslepingutele niisuguse üldiselt kohaldatava vahekohtumehhanismi väljatöötamist, mille eesmärk on lahendada kahepoolsed küsimused laienemisprotsessi osalisriikide ja liikmesriikide vahel;

34. tunneb heameelt Montenegro jätkuva koostöö üle Sarajevo deklaratsiooni protsessi raames seoses pagulaste ja ümberasustatud isikute küsimusega, eelkõige 2012. aasta aprillis toimunud rahvusvahelisel rahastajate konverentsil kokku lepitud piirkondliku eluasemekava üle; rõhutab, et on vaja jätkuvaid jõupingutusi selles protsessis lahendamata küsimuste lahendamiseks;

35. tunneb heameelt Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Montenegro ja Serbia allkirjastatud ministrite deklaratsiooni üle ja piirkondlikus eluasemekavas kokkuleppele jõudmise ning programmi toetuseks eraldatud rahaliste vahendite üle;

36. palub Montenegrol viia oma seisukoht Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohta vastavusse ELi ühise seisukohaga Rooma statuudi terviklikkuse kohta;

37. tunneb heameelt ELi ja Montenegro vahelise kokkuleppe ratifitseerimise ja jõustumise üle, millega luuakse raamistik Montenegro osalemise jaoks Euroopa Liidu kriisiohjamisoperatsioonides;

o
o o

38. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning Montenegro valitsusele ja parlamendile.

P7_TA(2013)0186

Serbia 2012. aasta eduaruanne

Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2013. aasta resolutsioon Serbia 2012. aasta eduaruande kohta (2012/2868(RSP))

(2016/C 045/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 2. märts 2012. aasta kohtumise järeldusi,
- võttes arvesse stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Serbia Vabariigi vahel, millele Euroopa Parlament andis nõusoleku 19. jaanuaril 2011 ning mis on liikmesriikides ratifitseerimise lõppjärgus, ning võttes arvesse ka 1. veebruaril 2010. aastal jõustunud kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat vahelepingut Euroopa Ühenduse ja Serbia Vabariigi vahel ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust, mis käsitleb EÜ ja Serbia vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu kohaldamise teatavaid menetlusi: lepingu ja vahelepingu kohaldamise menetlused,
- võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta otsust 2008/213/EÜ, millega sätestatakse Serbiaga loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteetid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/56/EÜ,⁽¹⁾
- võttes arvesse üldasjade nõukogu 28. veebruari 2012. aasta järeldusi ja Euroopa Ülemkogu 1. märtsi 2012. aasta järeldusi,

⁽¹⁾ ELT L 80, 19.3.2008, lk 46.

Neljapäev, 18. aprill 2013

- võttes arvesse nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta järeldusi, milles palutakse komisjonil koostada arvamus Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta, nõukogu 5. detsembri 2011. aasta järeldusi, Euroopa Ülemkogu 9. detsembri 2011. aasta järeldusi, milles on sätestatud Serbiaga ühinemisläbirääkimiste alustamise tingimused, ning nõukogu 11. detsembri 2012. aasta järeldusi, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 13.–14. detsembril 2012. aastal,
  - võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta arvamust Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta (SEC(2011) 1208) ning komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta teatist „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal” (COM(2011)0666),
  - võttes arvesse komisjoni 10. oktoobril 2012. aasta dokumenti „Serbia 2012. aasta eduaruanne” (SWD(2012)0333),
  - võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2012–2013” (COM(2012)0600),
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1244 (1999), Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise vastavust rahvusvahelisele õigusele, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni⁽¹⁾, milles seda arvamust tunnustati ning tervitati ELi valmisolekut hõlbustada dialoogi Belgradi ja Priština vahel,
  - võttes arvesse 27.–28. septembril 2012 toimunud ELi ja Serbia kuuenda parlamentidevahelise kohtumise ühisavaldust,
  - võttes arvesse ELi ja Serbia vahelist 8. novembri 2007. aasta tagasivõtulepingut⁽²⁾ ning nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1244/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud⁽³⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 28. augusti 2012. aasta kolmandat aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule Lääne-Balkani riikide suhtes kehtiva viisanõude kaotamise järgse järelevalvemehhanismi kohta vastavalt komisjoni 8. novembri 2010. aasta avaldusele (COM(2012)0472),
  - võttes arvesse nõukogu 20. detsembri 2010. aasta otsust 2011/361/ÜVJP Euroopa Liidu ja Serbia Vabariigi vahelise lepingu (millega kehtestatakse raamistik Serbia Vabariigi osalemiseks Euroopa Liidu kriisihjamisoperatsioonides) allkirjastamise ja sõlmimise kohta⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) piiratud valimisvaatlusmissiooni (mille käigus vaadeldi 6. ja 20. mail 2012. aastal toimunud Serbia parlamendi- ja presidendivalimisi) 19. septembri 2012. aasta lõpparuannet,
  - võttes arvesse endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu (EJRK) esimehe 1. augustil 2012. aastal esitatud aastaaruannet, mida tutvustati ÜRO Peaassambleele 15. oktoobril 2012,
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Euroopa Ülemkogu andis Serbiale 1. märtsil 2012. aastal kandidaatriigi staatuse ning kinnitas sellega selgelt Serbia ELi-suunalisi väljavaateid, mis on kooskõlas ELi kohustustega kogu Lääne-Balkani piirkonna vastu;
- B. arvestades, et 19.–20. juunil 2003. aastal Thessalonikis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldustes lubati kõikidele Lääne-Balkani riikidele selgesõnaliselt, et nad saavad Euroopa Liiduga ühineda, kui täidavad kehtestatud kriteeriumid; arvestades, et seda lubadust korrati 14.–15. detsembril 2006. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel heaks kiidetud uuendatud konsensuses laienemise suhtes, nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta järeldustes ning ELi ja Lääne-Balkani riikide ministrite 2. juunil 2010. aastal toimunud kohtumisel;

⁽¹⁾ A/RES/64/298.

⁽²⁾ ELT L 334, 19.12.2007, lk 46.

⁽³⁾ ELT L 336, 18.12.2009, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 163, 23.6.2011, lk 1.

Neljapäev, 18. aprill 2013

- C. arvestades, et Serbia on võtnud palju meetmeid selle nimel, et normaliseerida suhted Kosovoga, samuti on Serbia teinud jõupingutusi sellel eesmärgil, et täita piisaval määral stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi poliitilisi kriteeriume ja tingimusi;
- D. arvestades, et ELi–Serbia stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsess on ratifitseerimata veel ainult ühes ELi liikmesriigis;
- E. arvestades, et Serbiat ja iga muud riiki, kes soovib saada ELi liikmeks, tuleb hinnata tema saavutuste järgi ühiste kriteeriumide täitmisel, rakendamisel ja järgimisel;
- F. arvestades, et Serbial on võimalus muutuda piirkonna julgeoleku ja stabiilsuse tagamisel oluliseks osaliseks ning seetõttu peaks ta olema piirkondliku koostöö ja heanaaberlike suhete küsimuses jätkuvalt ja rõhutatult konstruktiivne, kuna see on Euroopa integratsiooniprotsessi jaoks äärmiselt oluline;
- G. arvestades, et kahepoolseid küsimusi tuleks käsitleda konstruktiivselt ja heanaaberlikult ühinemisprotsessi võimalikult varajases etapis ning eelistatavalt enne ühinemisläbirääkimiste alustamist, pidades seejuures silmas ELi üldisi huve ja väärtusi; arvestades, et sellised küsimused ei tohiks kujuneda ühinemisprotsessile takistuseks ning neid ei tohiks sellel eesmärgil ka kasutada;
- H. arvestades, et Serbia uus valitsus on kinnitanud kavatsust jätkata jõupingutusi ELi integreerumise nimel; arvestades, et sellega seoses on vaja saavutada kindlaid tulemusi reformide vastuvõtmisel ja rakendamisel;
- I. arvestades, et ELi laienemispoliitika keskmes on õigusriigi põhimõtete järgimine;
- väljendab heameelt asjaolu üle, et nõukogu palus komisjonil esitada aruanne kohe, kui Serbia on liikmesuskriteeriumid ja peamised prioriteedid vajalikul määral täitnud, et alustada ühinemisläbirääkimisi enam rohkem viivitamata; on kindlalt veendunud, et eesmärki alustada ELiga ühinemise läbirääkimisi 2013. aasta juunis on võimalik saavutada; nõuab tungivalt, et Serbia jätkaks demokraatlikke, süsteemseid ja sotsiaalmajanduslikke reforme, mis võimaldavad tal võtta üle ja tõhusalt rakendada liikmesusega kaasnevat kohustusi;
  - väljendab heameelt 2012. aasta mais toimunud parlamendi-, kohalike ja ennetähtaegsete presidendivalimiste läbiviimise üle, mille käigus järgiti OSCE/ODIHRi kinnitusel põhiõigusi ja -vabadusi; kutsub valitsust üles järgima OSCE/ODIHRi lõpparuandes esitatud soovitusi, et suurendada valimisprotsessi läbipaistvust;
  - väljendab heameelt asjaolu üle, et uus valitsus on lubanud jätkata ELi integreerumise püüdeid, ning rõhutab reformide teostamise vajalikkust; ergutab uut valitsust pühendumise täielikult reformide vastuvõtmisele ning keskendumisele eelkõige nendele erakordselt olulistele reformidele, mis on seotud kohtusüsteemi, korrupsioonivastase võitluse, meediavabaduse, kõikide vähemuste kaitsmise, loodusvarade säästva majandamise, majanduse struktuurireformide ning ettevõtluskeskkonna parandamisega;
  - rõhutab, et ühinemisläbirääkimisi Serbiaga on võimalik alustada niipea, kui peamised prioriteedid on rahuldavalt täidetud ja tagatud on reformiprotsessi jätkumine, eelkõige seoses õigusriigi põhimõttega; rõhutab, et see näitab nii ELi pühendumist laienemisprotsessile kui ka Lääne-Balkani riikide ELiga ühinemise väljavaateid; tunneb heameelt Serbias Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide täitmisel tehtud edusammude üle, mida Euroopa Komisjon tunnustas oma 2012. aasta eduaruandes, ning tuletab meelde, et edasine edu Euroopa integratsiooniprotsessis sõltub reformide jätkamisest ning eelkõige demokraatia ja demokraatlike institutsioonide toimimise tagamisest, õigusriigi põhimõtete järgimisest, inimõiguste austamise tagamisest, kõikide vähemuste võrdselt ja pühendunud kaitses kogu Serbias vastavalt Euroopa normidele, heanaaberlike suhete säilitamisest ja piirkondlikust koostööst, sealhulgas kahepoolsete küsimuste rahumeelsest lahendamisest, ning turumajanduse toimimise parandamisest;
  - toonitab, et Serbia ühinemine ELiga on riigi majandusliku ja sotsiaalse arengu kvaliteedi jaoks väga oluline;
  - rõhutab, kui oluline on ELi ja Serbia stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping, milles määratakse kindlaks mõlema osapoolte vastastikused õigused ja kohustused kuni selle hetkeni, mil Serbiast saab ELi liige; märgib, et Serbia on näidanud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ning vahelepingu raames võetud kohustuste rakendamisel positiivseid tulemusi; kutsub ainsat liikmesriiki, kes ei ole veel stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ratifitseerimisprotsessi lõpetanud, üles seda kiiresti tegema, et lepingut võimalikult kiiresti jõustada ning tihendada ja hoogustada seeläbi ELi ja Serbia vahelisi suhteid;

Neljapäev, 18. aprill 2013

7. väljendab heameelt Serbia edusammude üle Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide täitmisel, mida tunnistatakse ka Euroopa Komisjoni 2012. aasta eduaruandes; tuletab meelde, et ELi integreerumise protsessi edasised edusammud sõltuvad otseselt pöördumatute reformide läbiviimisest ning nõukogu kehtestatud tingimuste täitmisest; rõhutab, et kõige olulisem on rakendamine;

8. võtab kahetsusega teadmiseks, et Belgradi ja Priština vahelise kõrgetasemelise dialoogi 9. voor lõppes ilma ulatusliku kokkuleppeta Serbia omavalitsusüksuste ühenduse volituste ulatuse kohta; kutsub mõlemad pooli üles läbirääkimisi jätkama ja intensiivistama, et saavutada kõikidele lahendamata probleemidele võimalikult kiiresti vastastikku vastuvõetav ja jätkusuutlik lahendus; rõhutab asjaolu, et suhete normaliseerimine on Serbia ja Kosovo parimates huvides ning otsustava tähtsusega etapp, mis võimaldaks käivitada ELi integreerumise protsessi; nõuab seni saavutatud kokkulepete täielikku rakendamist mõlema osapoole poolt; väljendab heameelt Serbia peaministri Ivica Dačići ja Kosovo peaministri Hashim Thaçi kohtumiste üle, mis on serblaste ja kosovlaste tõelise lepitamise ning Serbia ja Kosovo suhete normaliseerimise seisukohast olulised; kiidab kõrge esindaja ja asepresidendi Catherine Ashtonit aktiivset ja juhtivat rolli Serbia ja Kosovo vahelise dialoogi hõlbustamisel; ootab edusammude tegemist ka muudes valdkondades, nagu telekommunikatsioon ja energeetika, ning nõuab tungival, et mõlemad osapooled teeksid aktiivselt jõupingutusi kadunud isikute probleemide lahendamiseks; peab kiiduväärseks Serbia valitsuse korraldusi seoses kaasava piirkondliku koostöö küsimuses saavutatud kokkuleppe rakendamisega, samuti otsust määrata nii Priština kui ka Belgradi ELi büroosse kontaktametnikud ning piirihalduskokkuleppe allkirjastamist ja selle rakendamise alustamist; kutsub Belgradi üles tegema õigusriigi põhimõtete küsimuses jätkuvalt tihedat koostööd EULEXiga ning tõhustama organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel tehtavaid ühiseid jõupingutusi; ergutab Serbiat tegema täielikku koostööd EULEXi erirakkerühmaga ning ja abistama neid nende töös;

9. rõhutab vajadust tagada Serbia ja Kosovo parlamentide ning kodanikuühiskonna kaasamine dialoogi; rõhutab, et nii Serbia kui ka Kosovo üldsust tuleb dialoogi tulemustest läbipaistval ja ühtsel viisil teavitada, et suurendada protsessi usaldusväärsust ning suurendada avalikkuse poolehoidu; nõuab, et vajaduse korral avaldataks dialoogi raames arutatavates küsimustes ühisteatise ja konsulteeritaks üldsusega ning et kõik saavutatud kokkulepped avaldataks mitte ainult inglise, vaid ka serbia ja albaania keeles;

10. kordab, et mõte Kosovo või mis tahes muu Lääne-Balkani riigi jagamisest on vastuolus Euroopa integratsiooni-põhimõtetega; nõuab Serbia riigi paralleelsete institutsioonide, eelkõige julgeoleku- ja õigusasutuste sulgemist Põhja-Kosovos; rõhutab, kui oluline on tagada piirkonna sotsiaalmajanduslik areng; kordab, et majanduslik abi ning eriti Põhja-Kosovo koolide ja haiglate rahastamine peab olema täiesti läbipaistev; rõhutab, et nii Serbia kui ka Kosovo ametiasutused peavad tegema jätkuvaid jõupingutusi, et tagada kõikide vähemuste kaitse ja nende integreerimine ühiskonda laiemalt;

11. väljendab heameelt Serbia koostöö üle EJRKga, mille tulemusel anti kõik sõjakuritegudes kahtlustatavad isikud kohtumõistmiseks üle Haagi kohtule; ergutab kohtuga tehtava koostöö jätkamist; toetab EJRK peaprokuröri korduvaid nõudmisi viia läbi põhjalik uurimine ja anda kohtu alla eelkõige sõjaväes ja tsiviiljulgeolekuteenistustes töötanud isikud, kes kuulusid tugivõrgustikesse, mis võimaldasid tagaotsitavatel nii kaua vabaduses olla; märgib, et Serbias on järjekindlalt jätkunud isikute vastutuselevõtmine sõjakuritegude eest, kuid juhib tähelepanu vajadusele tegeleda aktiivsemalt kadunud isikute küsimustega; kutsub lisaks ametiasutusi üles tagama tunnistajakaitseprogrammi usaldusväärsuse ja professionaalsuse ning andma sellele piisavalt vahendeid, et kohtusüsteem saaks sõjakuritegude menetlemist tõhusalt jätkata; juhib tähelepanu asjaolule, et mitu endist politseiniku otsustasid tunnistajakaitseprogrammist vabatahtlikult loobuda, kuna selles esineb märkimisväärsed puudusi;

12. kutsub Serbia ametiasutusi ja poliitilisi juhte üles vältima selliseid avaldusi ja meetmeid, millega õõnestatakse kohtu pädevust ja puutumatus, ning kutsub Serbiat üles täitma oma lubadust pühenduda jätkuvalt Lääne-Balkani riikide piirkondlikule koostööle ja lepitamisele, kuigi Serbia üldsus on väljendanud selgelt oma pettumust seoses hiljutiste otsustega vabastada Gotovina, Markac ja Haradinaj; tunneb heameelt asjaolu üle, et Serbia ning Bosnia ja Hertsegoviina allkirjastasid protokollid koostöö kohta sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ja genotsiidi toimepanijate vastutuselevõtmisel;

13. toonitab, et ametiasutused peavad rohkem pingutama, et saavutada Serbias ja mujal Lääne-Balkani piirkonnas konfliktiga seotud seksuaalse vägivalla ohvrite jaoks õiglane lahendus;

14. väljendab heameelt valitsuse jõupingutuste üle korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel, kuna see on Serbia ELi integreerimise protsessi jaoks äärmiselt oluline; rõhutab, kui tähtis on tugevdada korrupsioonivastases võitluses sõltumatuid institutsioone – eelkõige korrupsioonivastase võitluse ametit ja korrupsioonivastast prokuratuuri –

Neljapäev, 18. aprill 2013

ning parandada asutuste tegevuse kooskõlastamist; palub ametiasutustel töötada lõplikult välja riiklik korrupsioonivastane strateegia 2012–2016 ja vastav tegevuskava ning tagada, et korrupsioonivastase võitluse ametil kui sõltumatul asutusel on nende rakendamisel oluline osa; rõhutab, et poliitiline tahe on kõrgetasemeliste korrupsioonijuhtumite (sh 24 vastuolulist erastamist) uurimisel ja nende eest süüdimõistmisel tehtavate püsivate edusammude seisukohast otsustava tähtsusega; avaldab lootust, et esimese asepeaministri eriline ja ennetav töö selles valdkonnas kannab vilja;

15. märgib, et Serbia töötab kohtusüsteemi reformimiseks välja uut strateegiat, ning toetab uue kohtusüsteemi ülesehitamisel tehtavaid jõupingutusi, mille eesmärk on parandada kogu õigussüsteemi tõhusust ja sõltumatust; väljendab heameelt valitsuse lubaduse üle tegeleda kohtusüsteemi reformi vajakajäämistega, tagades eelkõige, et õigusraamistik ei võimaldaks lubamatut poliitilist mõjutamist, ning tegeledes probleemidega, mis seonduvad parlamendi volitustega määrata ametisse kohtunikke ja prokuröre ning ametnike otsese poliitiliste osalemisega kõrgema kohtunõukogu ja riikliku prokuratuurinõukogu töös; rõhutab vajadust võtta ametisse määratavate kohtunike ja prokuröride jaoks vastu selged ja läbipaistvad hindamiskriteeriumid, mille abil tagada nende sõltumatus ja professionaalsus; rõhutab lisaks vajadust rakendada kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega meetmeid, et tegeleda lõpetamata kohtuasjade kasvava hulga; märgib, et justiitsministeerium vastutab endiselt kapitalikulude eest ning see võib kohtusüsteemi sõltumatust veelgi piirata; palub valitsusel keskenduda pigem reformi kvaliteedile kui kiirusele ja kasutada välismaalt saadud tehnilisi eksperditeadmisi; rõhutab lisaks, et kohtunikud ja prokurörid vajavad esmast ja täiendavat kutsealast väljaõpet, kuna õiguses on tehtud suuri muudatusi;

16. kordab vajadust prokuröride ja politseinike jätkuva ja põhjaliku väljaõppe järele, pidades silmas asjaolu, et nad teostavad keerukaid uurimisi, eelkõige seoses finantsvaldkonnaga; rõhutab, et süsteemse korrupsiooni vastases võitluses on esmatähtis kaotada seosed poliitiliste parteide, erahuvide ja riigiettevõtete vahel; juhib erilist tähelepanu vajadusele muuta erakondade rahastamise läbipaistvaks ja viia see kooskõlla ELi standarditega; palub ametiasutustel erakondade rahastamise seadust täielikult rakendada; on endiselt seisukohal, et korrupsioonivastases võitluses ei tohi mingil juhul seada ohtu süütuse presumptsiooni; rõhutab, et rikkumisest teatamine on korrupsiooni tuvastamisel esmatähtis; palub seetõttu, et valitsus jõustaks ja rakendaks rikkumisest teatajate kaitse eeskirju ning julgustaks aktiivselt inimesi paljastama korrupsiooni kõigil tasanditel; tuletab meelde, et nii ametiasutused kui ka meedia kannavad vastutust selle eest, et üldsust teavitatakse korrupsioonijuhtumite pooleliolevatest uurimistest usaldusväärset viisil, kuna see on õigusasutuste ja politsei tulemusliku ja asjatundliku töö vajalik eeltingimus;

17. nõuab suuremat poliitilist pühendumist avaliku halduse reformimisele ning eelkõige sellele, et tagada õigusraamistiku väljatöötamine ja selle täielik kooskõla rahvusvaheliste standarditega;

18. võtab teadmiseks, et uus valitsus teeb jõupingutusi, et lahendada Euroopa Parlamendi osutatud probleem seoses nõudega vaadata viivitamatult läbi karistusseadustiku artikkel 359, kuid väljendab muret asjaolu pärast, et samad sätted on lisatud kõnealuse seadustiku artiklisse 234; rõhutab, et uue artikli 234 sätteid ei tohi kohaldada Serbiast väljaspool asuvate välisettevõtete töötajate suhtes; palub ametiasutustel lõpetada kõik nende isikute vastu algatatud kriminaalmenetlused; seda tuleks juhtumipõhiselt teha ka ümberliigitamise korral, vara alusetu arestimise juhtumid tuleks lahendada võimalikult kiiresti, sest need halvendavad Serbia majanduse olukorda;

19. väljendab muret Vojvodina autonoomia küsimuses valitseva õigusliku ja poliitilise ebakindluse pärast ning riigi ja provintsi tasandi ametiasutuste vahel kasvavate poliitiliste pingete pärast, mis järgnesid Vojvodina assamblee kavatsusele võtta vastu deklaratsioon provintsi autonoomia kohta; palub Serbia valitsusel taastada endine olukord, loobuda tsentraliseerimismeetmetest ning alustada autonoomse piirkonna valitsusega viivitamatult läbirääkimisi, et leida lahendus, mis oleks kooskõlas õigusriigi ja subsidiaarsuse põhimõtetega; tuletab osalistele meelde, et põhiseaduse kohaselt oleks autonoomse piirkonna rahastamist käsitlev seadus tulnud vastu võtta 2008. aasta lõpuks; ergutab seega valitsust, et see koostaks ja esitaks sellise õigusakti parlamendile ilma edasiste viivitusteta, kuna see on Serbias demokraatia ja õigusriigi toimimise seisukohalt hädavajalik;

20. palub veel kord, et läbi vaadataks juhtumid, kus üksikisikute ja eraettevõtjate vara on põhjendamatult külmutatud ning kus nende makse on alusetult tõstetud ja tagasiulatavalt kehtestatud; palub justiitsministril ja konstitutsioonikohtul lõpetada viivitamatult selliste seaduste ja sätete valikuline kohaldamine, nagu tänu erisoodustustele saadud lississetuleku ja täiendava vara pealt saadud kasu ühekordset maksustamist käsitlev seadus ning muude maksuseaduste need sätted, millega võimaldatakse kehtestada asjakohatult suured trahvid, mis toovad kaasa pankrotte, juba enne maksumenetluses lõpliku otsuse tegemist; palub Serbia ametiasutustel tagada asjaomastele eraisikutele ja ettevõtjatele õiglasel hüvitised;

Neljapäev, 18. aprill 2013

21. väljendab muret selliste vastuoluliste seadusandlike algatuste pärast nagu riigi keskpanga käsitleva seaduse muudatus, mis kiideti heaks 2012. aasta augustis ning millega õonestati asjaomase institutsiooni sõltumatust ja autonoomiat, allutades selle valitsuse asjakohatule mõjule; rõhutab, et Kopenhaageni poliitilised kriteeriumid hõlmavad riiklike institutsioonide sõltumatust; peab kiiduväärseks seejärel 2012. aasta novembris vastu võetud muudatusi, millega parandati kõnealusesse seadusesse tehtud muudatusi vastavalt komisjoni soovitudele, et tagada riigipanga töö suurem järjepidevus ning vähendada iga valitsuse vahetumise mõju panga juhtimisele;

22. kordab oma üleskutset ametiasutustele teha jätkuvaid jõupingutusi selle nimel, et likvideerida ühe sammuna Serbia demokratiseerimise teel endise kommunistliku salateenistuse pärand; tuletab meelde, kui tähtis on julgeolekuvaldkonna jätkuv reformimine, parlamentaarse järelevalve ja kontrolli suurendamine julgeolekuteenistuste üle ning riigiarhiivide avamine, eelkõige endise luureteenistuse UDBA dokumentide kättesaadavaks muutmise; soovib ametiasutustel muuta kättesaadavamaks muude Jugoslaavia endiste vabariikidega seotud arhiivimaterjalid ja tagastada need taotluse esitamise korral asjaomastele valitsustele;

23. väljendab heameelt tsiviilkontrolli järkjärgulise suurendamise pärast julgeolekuteenistuste üle; märgib siiski, et kogu õigusraamistik ei ole sidus ning seda tuleks Euroopa normidega rohkem ühtlustada; väljendab muret loata järelevalve teostamise juhtumite sagenemise pärast; palub, et ametiasutused võtaksid vastu ulatuslikud ja ajakohastatud õigusaktid, mille eesmärk on määrata selgelt kindlaks tsiviilkontrolli mehhanism julgeolekuteenistuste (nii tsiviil- kui ka militaarteenistuste) üle; märgib, et praegune ebaselge õigusraamistik, milles määratakse kindlaks julgeolekuteenistuste pädevus, võimaldab kasutada lubamatut poliitilist mõju ja takistab üldisi jõupingutusi tõelise õigusriigi loomiseks Serbias;

24. väljendab muret sagedaste kaebuste pärast seoses politsei jõhkruuse ja ametivõimu kuritarvitamisega, eelkõige Kragujevaci, Vranje ja Leskovaci linnades; tuletab meelde, et riiklike institutsioonide sõltumatus ja professionaalsus kuuluvad Kopenhaageni kriteeriumide hulka; palub ametiasutustel võtta sellega seoses kõik vajalikud meetmed, et taastada üldsuse usaldus politsei vastu ning võtta väidetavate vahejuhtumite kõik toimepanijad vastutusele;

25. rõhutab vajadust arendada sõltumatut järelevalvet ja suutlikkust avastada varakult väärted ja huvide konfliktid nii riigihangete, riigiettevõtete juhtimise kui ka erastamise menetlustes ning riiklike kulutuste küsimuses, mille puhul on korruptsioonioht praegu kõige suurem; väljendab muret menetluslike vajakajäämist pärast pakkujate õiguste kaitse komisjoni moodustamisel; rõhutab, et riigihankeid käsitlevatelt sõltumatutelt reguleerivatelt asutustelt tuleks nõuda kõige kõrgemate usaldusväärsuse standardite järgimist, kuna on tuvastatud, et selles valdkonnas on riigis kõige rohkem korruptsiooni;

26. peab kiiduväärseks Serbia jõupingutusi võitluses tulemuste kokkuleppimise vastu spordis ning asjaolu, et seda tava käsitatakse nüüd tänu karistusseadustiku muutmisele kuriteona;

27. võtab rahuloluga teadmiseks, et ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA) toimib Serbias hästi; rõhutab, kui tähtsad on komisjoni poolt 2012. aasta detsembris Serbiale eraldatud IPA vahendid, et toetada riigi jõupingutusi ELi reformikava rakendamisel; rõhutab, et neid vahendeid kasutatakse kohtusüsteemi tõhustamiseks, varjupaigavõimaluste edasiarendamiseks ning organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas inimkaubanduse ja korruptsiooni vastu võitlemiseks; ergutab nii valitsust kui ka ELi lihtsustama ühinemiseelse abi rahastamisvahendi haldusmenetlusi, et muuta see väiksematele ja mitte-tsentraliseeritud abisaajatele kättesaadavamaks; rõhutab, et ELi finantsraamistiku eelseisva läbivaatamise käigus on vaja säilitada ühinemiseelse abi piisav tase;

28. soovib muuta vara tagastamist käsitlevat seadust ning kõrvaldada seeläbi mitterahalise hüvitamise valdkonnas kõik menetluslikud ja õiguslikud takistused;

29. märgib, et korruptsioon ja organiseeritud kuritegevus on piirkonnas laialt levinud, ning nõuab piirkondliku strateegia koostamist ja tihedamat koostööd kõigi sealsete riikide vahel, et tegeleda nende tõsiste probleemidega tulemuslikumalt;

30. on arvamusel, et ühinemisläbirääkimiste varajane alustamine seoses peatükkidega 23 ja 24 aitaks kaasa korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastasele võitlusele ning õigusriigi põhimõtete järgimise tugevdamisele; julgustab sellega seoses ametiasutusi saavutama õiguse valdkonnas konkreetseid tulemusi, tegema edusamme võitluses korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu ning saavutama veenvaid tulemusi seoses kõrgetasemeliste korruptsioonijuhtumitega;

31. tuletab meelde, et elujõuline, professionaalne ja sõltumatu ajakirjandus kujutab endast demokraatliku süsteemi väga olulist osa; palub ametiasutustel kiirendada 2011. aasta oktoobris vastu võetud meediastrateegia ja sellega kaasnevate tegevuskavade rakendamist; on äärmiselt mures ajakirjanike, eelkõige korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse juhtumeid uurivate ajakirjanike vastu suunatud jätkuva vägivalda ja ähvarduste pärast; rõhutab, et äärmiselt oluline on lahendada 1990. ja 2000. aastatel mõrvatud ajakirjanike juhtumid, et näidata uue valitsuse pühendumist õigusriigi

Neljapäev, 18. aprill 2013

põhimõtete järgmise ja meediavabaduse tagamisele; on mures meediasektori kontrollimise ja sellesse sekkumise püüdluste pärast ning palub ametiasutustel tagada sektori sõltumatus poliitilisest survest, et tagada ajakirjanikele ohutu töökeskkond, mis võimaldaks neil töötada tulemuslikult ja ilma enesetsensuurita; rõhutab vajadust võtta meetmeid meediakanalite ühtede omanike kätte koondumise vastu ja läbipaistvuse puudumise vastu meedias; toonitab, et vaja on tagada võrdne juurdepääs reklaamiturule, kus on siiani domineerinud üksikud ettevõtjad ja poliitikud, ning et samuti on vaja tagada riiklike vahendite kasutamine reklaami ja edendamise otstarbel; palub ajakirjanikel järgida eetikakoodeksit; märgib, et interneti kättesaadavus on endiselt madal; tunnistab interneti tähtsust meediavabaduse jaoks ning nõuab tungivalt, et ametiasutused teeksid selles valdkonnas võimalikult suuri jõupingutusi; märgib, et valimiskampaania ajal puudus meediakajastuses vajalik analüütiline element, mis näitab vajadust lahendada meediakanalite omandilise kuuluvuse küsimus; väljendab heameelt asjaolu üle, et strateegias peetakse kinni vähemuskeelse meediaga seonduvatest põhiseaduslikest õigustest; rõhutab, et õigus edastada piirkondlikke avalikke raadio- ja teleasaateid peaks kehtima ka Vojvodinas;

32. peab kiiduväärseks sõltumatute reguleerivate asutuste rolli riiklike institutsioonide tõhusamaks ja läbipaistvamaks muutmisel; nõuab tungivalt, et ametivõimud püüaks toimida võimalikult kõrgete standardite kohaselt, et tagada õigussüsteemi ühtsus ja kõikide õigusesätete ühesugune kohaldamine; tunnistab eriti ombudsmeni ning riikliku tähtsusega teabe ja isikuandmete kaitse voliniku tööd; nõuab ametiasutustelt tungivalt riigikontrolli, konkurentsikaitse komisjoni, riigihankeameti ning pakkujate õiguste kaitse komisjoni varustamist nende ülesannete täitmiseks vajalike piisavate rahaliste ja haldusvahendite ning tööruumidega; palub ametiasutustel võtta järelmeetmeid korruptsioonivastase nõukogu uurimistulemuste suhtes, mis on olnud äärmiselt olulised kõrgetasemeliste korruptsioonijuhtumite üldsusele teadvustamisel; nõuab tungivalt, et ametiasutused kiirendaksid järelmeetmete võtmist seoses sõltumatute reguleerivate asutuste soovitusetega ning tagaksid vabariikliku ringhäälinguorganisatsiooni sõltumatuse ja ilmalikkuse; kordab, et sõltumatud reguleerivad asutused on süstemaatilise korruptsioonivastase võitluse edukuse jaoks äärmiselt olulised ning nende kanda on keskne osa kontrolli- ja tasakaalustumehhanismis tõhusa järelevalve teostamiseks valitsuse üle;

33. rõhutab, kui tähtis on võitlus diskrimineerimise kõikide vormide vastu ja eriti kõikide selliste haavatavate rühmade diskrimineerimise vastu nagu vähemused, romad, naised, homo-, bi- ja transseksuaalid ning puudega isikud; palub ametiasutustel võtta kiirelt meetmeid, et viia diskrimineerimist käsitlevad õigusaktid vastavusse ELi õigustikuga, pidades eelkõige silmas usuorganisatsioonidele tehtud erandeid, kohustust teha puudega töötajate jaoks mõistlikke ümberkorraldusi, kaudse diskrimineerimise määraltust ning vabaihenduste rolli kohtumenetlustes; märgib kahetsusega, et diskrimineerimisega seotud rikkumiste puhul ei ole jõutud süüdistuste esitamise ja süüdimõistvate kohtuotsusteni; kutsub poliitilisi liidreid üles osalema aktiivselt sallivust edendavates kampaaniates, mis seonduvad eelkõige romade, naiste, puudega isikute ning homo-, bi- ja transseksuaalidega; peab kiiduväärseks ombudsmeni ja võrdõiguslikkuse voliniku positiivseid meetmeid kõnealuste väärtuste edendamiseks Serbia ühiskonnas;

34. tunnistab naiste osatähtsust Serbia ühiskonna muutmisel; märgib, et naiste esindatus Serbia parlamendis suurenes pärast 2012. aasta valimisi; väljendab heameelt asjaolu üle, et parlamendi 250 liikmest 84 on naised; innustab Serbia ametiasutusi tegema võrdse esindatuse tagamiseks siiski täiendavaid jõupingutusi; toonitab, et tööturul ja muudes ühiskonnavaldkondades esineb endiselt naiste diskrimineerimist ja nad ei ole riigi poliitilises elus (sh valitsuses) veel täielikult esindatud; on mures asjaolu pärast, et kuigi diskrimineerimise vastase võitluse ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas on olemas nii õigusaktid kui ka täidesaatvad organid, ei ole meeste ja naiste võrdsete võimaluste suhtes edusamme saavutatud; märgib, et kehtivate õigusaktide tulemuslik rakendamine ja haldussuutlikkuse edasine suurendamine on endiselt tõsised probleemid, ning nõuab tungivalt, et Serbia ametiasutused tõhustaksid oma sellealaseid jõupingutusi;

35. väljendab heameelt selle üle, et Serbia allkirjastas Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni; rõhutab, kui oluline on konventsiooni kiire rakendamine ja asjakohane jõustamine, arvestades, et naistevastane vägivald on endiselt üks murettekitavaid valdkondi;

36. palub ametiasutustel keskenduda meetmetele, millega vähendada puudega isikute töötust ja vaesust ning nende diskrimineerimist;

37. väljendab muret ohu pärast, mida avaldavad vägivaldsed märatsejate jõugud Serbia õigusriigile ja avalikule julgeolekule, eelkõige pärast seda, kui valitsus jättis ära 2012. aasta oktoobris toimuma pidanud Belgradi geiparaadi, teatades, et ei suuda neid jõuke ohjata; palub Serbia valitsusel võtta kõigi asjaomaste valitsus- ja julgeolekuasutuste kaudu viivitamatult konkreetseid meetmeid selle tagamiseks, et need jõugud ei kujutaks endast enam ohtu ning et nende liikmete igasugune vägivald või kriminaalne tegevus saaks karistatud;

Neljapäev, 18. aprill 2013

38. ergutab Serbia ametiasutusi tagama naissoost inimõiguste kaitsjate turvalisuse; väljendab muret asjaolu pärast, et 2012. aastal esineb endiselt vihkamist õhutavaid avaldusi, ähvardusi ja kehalisi rünnakuid, mis on suunatud muu hulgas nii homo-, bi- ja transseksuaalide õiguste eest seisjate kui ka nende aktivistide vastu, kes rõhutavad ausa ajalookäsitluse olulisust;

39. rõhutab, kui oluline on määrata vihkamist õhutavate avalduste eest süstemaatilisi karistusi, ning toonitab, et valitsus peab mõistma eelkõige hukka riigiametnike vihkamist õhutavad avaldused;

40. mõistab hukka valitsuse otsuse keelata ära Belgradi geiparaad, mis pidi toimuma 6. oktoobril 2012. aastal; kutsub Serbia ametiasutusi üles koostama ja rakendama tegevuskava, et tõsta teadlikkust LGBT-inimeste õigustest ja parandada nende mõistmist, võidelda homfoobia vastu ning suurendada turvalisust, et tagada, et geiparaad või muu selline algatus saaks 2013. aastal ja edaspidi toimuda vabalt, edukalt ja turvaliselt; palub ametiasutustel pühenduda rohkem kogunemisvabaduse tagamisele, keelustades selleks tulemuslikult eelkõige paremäärmuslikud organisatsioonid ja spordisõprade mitteametlikud organisatsioonid, mis on tihedalt seotud organiseeritud kuritegevusega; väljendab sellega seoses heameelt konstitutsioonikohtu otsuste üle, millega keelustati kaks sellist organisatsiooni;

41. väljendab heameelt asjaolu üle, et Serbias on kehtestatud rahvus-, etnilisi ja kultuurilisi vähemusi käsitlev õigusraamistik; rõhutab siiski, et selle tulemusliku rakendamise tagamiseks kogu Serbias on vaja teha suuremaid jõupingutusi; kutsub ametiasutusi üles tegelema teadaolevate vajakajäämistega, eeskätt seoses vähemuste õiglase esindatusega avalikus halduses, kohtusüsteemis ja politseis; rõhutab vajadust võtta järjepidevamaid ja kiireid meetmeid, et tagada nii riigi kui ka provintside tasandil piiranguteta juurdepääs kvaliteetsele haridusele vähemuskeeltes, kuna see on nii etnilise kui ka kultuurilise identiteedi säilitamiseks hädavajalik; toonitab, et eelkõige on vaja tagada kõikide vajalike õpikute ja muude õpimaterjalide olemasolu; kutsub ametiasutusi üles tagama, et rahvusvähemuste nõukogudele antakse kõik vajalikud eelarvetoetused; palub komisjonil Serbia sellealast tegevust ka edaspidi hoolikalt jälgida;

42. märgib kahetsusega, et vabariiklik rahvusvähemuste nõukogu ei ole olnud tegev alates 2009. aastast; palub ametiasutustel lihtsustada heas usus bosnia rahvusnõukogu loomist ning kahe islamikogukonna integreerimist riigis; juhib tähelepanu asjaolule, et Sandžak ning Lõuna- ja Kagu-Serbia, kus elab märkimisväärselt palju rahvusvähemusi, on majanduslikult mahajäänud piirkonnad, mistõttu peaksid ametiasutused tegema täiendavaid jõupingutusi, et võidelda sealse suure tööpuuduse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu; kordab, et oluline on rakendada rahvusvähemuste protokollid, mille Rumeenia ja Serbia valitsused allkirjastasid 1. märtsil 2012. aastal Brüsselis; palub Serbia ametiasutustel parandada kõigi vähemuste, sealhulgas romade, bosniaalaste, albaanlaste ja bulgaarlaste olukorda, kuna majanduslangus mõjutab neid ebaproportsionaalselt rängalt, ning tagada kogu Serbias vähemuste kaitset käsitleva õigusraamistiku järjekindel kohaldamine, eelkõige hariduse, keele ja kultuuriga seotud õiguste valdkonnas; peab kahetsusväärseks Vojvodinas toimunud hiljutisi vahejuhtumeid, mis hõlmasid etniliste vähemuste vastu suunatud rünnakuid; palub seetõttu ametivõimudel, eriti õigus- ja korrakaitseasutustel uurida üksikasjalikult kõiki asjaomaseid juhtumeid;

43. märgib, et 2011. aasta rahvaloenduse tulemused avaldati alles märkimisväärse hilinemisega ning et suurem osa Lõuna-Serbia albaania keelt kõnelevast elanikkonnast boikoteeris loendust; palub Serbia ametiasutustel (eelkõige kohalikul tasandil) mitte kasutada nimetatud boikotti ettekäändena albaania keele kõnelejate diskrimineerimiseks;

44. rõhutab vajadust parandada romade olukorda; tunnistab, et selles vallas on teatavaid edusamme juba tehtud, näiteks on suudetud suurendada roma laste osalusmäära haridussüsteemis, samuti on võetud meetmeid nende sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks, toetades näiteks juriidiliselt mitteeksisteerivate isikute registreerimist; rõhutab siiski, et romade sotsiaalmajandusliku olukorra parandamiseks on vaja teha kontsentreeritumaid ja sihipärasemaid jõupingutusi, kasutades selleks muu hulgas romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistikku; väljendab muret jätkuva tõsise diskrimineerimise, sotsiaalse tõrjutuse, sunniviisilise väljasaatmise ja suure töötuse pärast, mis mõjutab eelkõige roma naisi; märgib lisaks vajadust kooskõlastada diskrimineerimisvastased õigusaktid täielikult ELi poliitikaga;

45. peab tervitavaks olulisi meetmeid, mis on võetud kaasava hariduse rakendamiseks ning mille tulemusena on oluliselt suurenenud algkoolis õppivate roma laste määr – nüüd lõpetab algkooli kaks kolmest roma lapsest, kuid mõni aasta tagasi oli see arv ligikaudu üks neljast; tunneb endiselt muret keskkoolis õppivate roma laste jätkuvalt väikese määra pärast ning asjaolu pärast, et 70 % roma lastest ei käi üldse koolis; palub Serbia valitsusel tagada, et kõigile roma lastele ja noortele antakse võrdne või uus võimalus uuesti koolis käima hakata; rõhutab, et võrdne juurdepääs väikelaste kvaliteetsele haridusele on eriti oluline puudustkannatavatest peredest pärit laste puhul, kusjuures see on otsustava tähtsusega põlvkondi väldanud vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest pääsemise seisukohalt; märgib murega, et majanduskriis mõjutab väikesi lapsi ebaproportsionaalselt suurel määral – seda näitab absoluutses vaesuses elavate laste osakaalu järsk tõus aastatel 2008–2010; tuletab meelde, et vaesus lapsepõlves on tihedalt ja järjekindlalt seotud halvema kehalise tervisega, mahajäämusega

Neljapäev, 18. aprill 2013

kognitiivses arengus, ebaeduga õpingutes ja sotsiaalsete riskidega, ning tuletab meelde, et kõik see toob kaasa õigus- ja sotsiaalkaitseüsteemide suuremad kulud; kutsub Serbia valitsust üles tegelema laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemiga;

46. kordab oma üleskutset, et Serbia ametiasutused võtaksid täiendavaid meetmeid selleks, et edendada piiriülest koostööd naabruses asuvate ELi liikmesriikide Bulgaaria, Ungari ja Rumeeniaga, sealhulgas ELi Doonau piirkonna strateegia raames, et hõlbustada muu hulgas majanduse arengut piiriladel ja vähemusrahvuste poolt asustatud piirkondades; rõhutab sellega seoses, kui tähtis on avada Ribarići ja Oltomantsi piiripunktis kaubaveokite ja kaupade terminal;

47. väljendab heameelt lastehooldussüsteemi reformide edusammude ning 2011. aasta sotsiaalhoolekandeseaduse jätkuva rakendamise üle; väljendab muret hooldusasutustes olevate laste arvu kasvu pärast ning eriti vastavates asutustes olevate puuetega laste arvu ja erikoolides viibivate roma laste arvu aeglase vähenemise pärast; väljendab ühtlasi muret nii noorte vägivalla kui ka lastevastase vägivalla kasvu pärast ning kutsub ametiasutusi üles tagama ka kõige kaitsetumatesse rühmadesse kuuluvate laste, sh roma laste, tänavalaste ja vaesuses elavate laste õiguste kaitse;

48. kordab piirkondliku koostöö suurt tähtsust Lääne-Balkani riikide eduka ELi integreerumise protsessi jaoks, kuna see näitab taotlejariikide tahet ja suutlikkust täita ELi liikmesriigi kohustusi ning osaleda ELi institutsioonide kontekstis konstruktiivselt Euroopa integratsiooni arendamises; väljendab heameelt lepitamiseks tehtud töö üle ning usub, et Serbia peaks etendama piirkonnas jätkuvalt aktiivset ja konstruktiivset rolli ning jätkama võimaluste otsimist selleks, et teadvustada kõigi sõjakuritegude ohvrite kannatusi ja austada nende õigust tõe ja õigusemõistmisele – sellel eesmärgil tuleks toetada muu hulgas tõe otsimise ning endises Jugoslaavias toime pandud sõjakuritegudest ja muudest tõsistest inimõiguste rikkumistest tõe rääkimise piirkondliku komisjoni (RECOM) loomist; tuletab meelde, et rahvaste ja rahvuste tõeline leppimine, konfliktide rahumeelne lahendamine ja heanaaberlike suhete loomine Euroopa riikide vahel on püsiva rahu ja stabiilsuse jaoks väga oluline ning soodustab suurel määral ka Euroopa tõelist integratsiooniprotsessi; ergutab Serbia ametiasutusi tegema tihedat koostööd endise Jugoslaavia riikidega, et lahendada kõik seni lahenduseta õigusjärgluse küsimused;

49. peab ülimalt kahetsusväärseks president Nikolići 2012. aasta juulis tehtud avaldusi, milles ta eitab Srebrenica genotsiidi, ning nõuab tungivalt, et president vaataks läbi nii oma seisukoha kui ka sõnavõttud, et muuta võimalikuks tõeline ja püsiv lepitus; kordab, et ühtegi 1990. aastate konfliktide käigus endises Jugoslaavias toime pandud sõjakuritegu ega inimõiguste rikkumist ei tohi eitada ning see hõlmab ka Srebrenica genotsiidi, mille EJRK ja Rahvusvaheline Kohus oma otsuste ja järeldustega genotsiidiks tunnistasid;

50. kinnitab oma kindlat toetust viisanõude kaotamisele Lääne-Balkani riikide jaoks; palub Serbial ja probleemist kõige enam mõjutatud ELi liikmesriikidel tegeleda varjupaiga põhjuseta taotlejate probleemiga üheskoos; tuletab meelde, et viisanõude kaotamine kujutab endast ELi integratsiooniprotsessi kõige nähtavamast ja konkreetsemast saavutust asjaomases piirkonnas; kutsub asjaomaseid riike üles tegema kõik endast oleneva, et täita rangelt kõiki vajalikke kriteeriume ja rakendada meetmeid, mis seonduvad viisavaba reisimisega Schengeni ala riikidesse; rõhutab, et viisavabaduse peatamine oleks märkimisväärne tagasilöökk nende Lääne-Balkani riikide ühinemisprotsessi seisukohast, kelle suhtes viisavabadus kehtib; märgib, et varjupaiga põhjuseta taotlejate probleemi küsimuses peab Serbia tegema veelgi rohkem koostööd ELi liikmesriikide asutustega, võttes muu hulgas vastu ja rakendades reforme, mille eesmärk on parandada vähemuste olukorda, sest sageli on just vähemusrühmade liikmed viisavabadust ja mõnede liikmesriikide varjupaigapoliitikat kuritarvitanud; palub, et need liikmesriigid, keda põhjuseta varjupaigataotlejate sissevool kõige enam mõjutab, võtaksid selliste juhtumitega tegelemiseks kasutusele asjakohased mehhanismid, eelkõige liigitades Lääne-Balkani riigid turvalisteks päritoluriikideks; kutsub liikmesriike ühtlasi üles toetama Serbia jõupingutusi võitluses organiseeritud kuritegevusega, mis on seotud varjupaiga põhjuseta taotlejate edasitoimetamisega; märgib lisaks, et Serbia muutub üha enam varjupaigataotlejaid vastu võtvaks riigiks ja peab seetõttu varjupaigataotlusi tõhusamalt haldama; rõhutab, et kodanikke on vaja viisavabaduse piirangutest nõuetekohaselt teavitada, et vältida reisimisvabaduse ja viisanõude kaotamise poliitika mis tahes väärkasutamist; märgib, et viisanõude kaotamine on Serbia üks suurimaid saavutusi praeguses ELiga ühinemise protsessis ning selle mis tahes peatamine avaldaks kindlasti ebasoodsat ühiskondlikku, majanduslikku ja poliitilist mõju;

51. rõhutab aktiivsete ja sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide ja Serbia parlamendi kesket tähtsust riigi demokraatlike poliitiliste protsesside tugevdamisel ja konsolideerimisel; rõhutab kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetava dialoogi tähtsust ning toonitab, kui oluline on kodanikuühiskonna osaliste roll dialoogi edendamisel ning tõhustatud piirkondlikule koostööle kaasaaitamisel;

Neljapäev, 18. aprill 2013

52. peab kiiduväärseks valitsuse tihedamat koostööd vabariikidega, kuid nõuab, et nendega poliitika kujundamisel ning muu hulgas seoses eri valdkondade poliitika ja õigusaktide väljatöötamise ja ametiasutuste tegevuse järelevalvega ulatuslikumalt konsulteeritakse; kutsub Serbia valitsust üles tegema ühinemisprotsessi kõigis etappides koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonide, valitsusväliste osalejate ja sotsiaalpartneritega ning andma riigis vajalikku teavet, et tõestada oma pühendumust kodanikuühiskonna poliitikakujundamise kaasamise põhimõttele, mis on kogu protsessi usaldusväärsuse ja avatuse tagamise seisukohast äärmiselt oluline;
53. avaldab tunnustust Serbia valitsusele tegevuse eest relvade hävitamise programmi täitmisel; märgib, et nimetatud programmi edu on olulise tähtsusega Serbia ühiskonnas 1990. aastate sõjategevusest jäänud vägivallataagast vabanemisel;
54. väljendab heameelt peaminister Ivica Dačići ametliku külaskäigu üle Bosniasse ja Hertsegoviinasse ning toetuse üle selle riigi territoriaalsele terviklikkusele ja suveräänsusele; on seisukohal, et Serbia otsesuhed Serblaste Vabariigi instantsidega peavad olema väljendatud toetusega kooskõlas ega tohi seada ohtu Bosnia ja Hertsegoviina riigi terviklikkust, suveräänsust ja pädevust ning tema institutsioonide tulemuslikku toimimist; nõuab ühtlasi tungivalt, et Serbia ametiasutused toetaksid aktiivselt kõiki vajalikke põhiseaduslikke muudatusi, mis võimaldaksid Bosnia ja Hertsegoviina riiklikel institutsioonidel viia Euroopa integreerimisprotsessi raames ellu keerulisi reforme;
55. väljendab heameelt kavatsuse üle alustada läbirääkimisi heanaaberlike suhete lepingu sõlmimiseks Bulgaariaga ning loodab, et see avaldab piirkondliku arengu kontekstis soodsat mõju;
56. ergutab Horvaatia ja Serbia poliitilisi liidreid tegema jõupingutusi omavaheliste suhete parandamiseks; toetab sellega seoses kõiki algatusi, mis aitavad kaasa nende kahe riigi vahelise koostöö tihendamisele ja lepituspõhisele; rõhutab heanaaberlike suhete tähtsust Euroopa integratsiooniprotsessis ja nõuab tungivalt, et mõlema riigi ametiasutused teeksid jätkuvaid jõupingutusi, et lahendada kadunud isikute probleemid; kutsub mõlemat valitsust üles leidma lahenduse lõpetamata piiriküsimuste ja toetama aktiivselt põgenike tagasipöördumist;
57. väljendab heameelt Montenegro ja Serbia suhete paranemise üle; nõuab, et kõnealuste riikide valitsused kooskõlastaksid paremini oma ELiga seotud reforme, eelkõige õigusriigi põhimõtete seotud ühiste probleemide lahendamisel; ergutab mõlemat valitsust suurendama jõupingutusi veel lahendamata piiriküsimuste lahendamiseks;
58. väljendab heameelt Serbia ja endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi vahel saavutatud isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe üle lisaks Serbia poolt juba allkirjastatud kokkulepetele; võtab teadmiseks ja pooldab president Nikolići pakkumist olla vahendajaks kahe riigi õigeusu kirikute vahelistes pikaajalistes vaidlustes, pidades täielikult kinni kiriku ja riigi lahususe põhimõttest; palub mõlema riigi valitsust avada rohkem kontrollpunkte, et kiirendada piirialade elanike piiriületust;
59. peab kiiduväärseks Sarajevo protsessis saavutatud edu ning Serbia aktiivset osalust nimetatud protsessi edendamisel; peab tervitavatavaks 2012. aasta aprillis Sarajevos toimunud rahvusvahelise rahastajate konverentsi tulemusi, sest Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Montenegro ja Serbia leppisid seal kokku ühise piirkondliku eluasemekava suhtes; toetab nimetatud kava kindlalt ning ergutab riikidevahelist koostööd piirkonna pagulaste ja riigisiseste põgenike probleemide lahenduse leidmisel; kutsub kõiki osapooli rakendama eluasemekava põhjendamatute viivitusteta;
60. nõuab tungivalt, et Serbia austaks Kosovo territoriaalset terviklikkust ja lahendaks kõik kahepoolsed küsimused dialoogis Priština Euroopa heanaaberlike suhete ja vastastikuse mõistmise vaimus;
61. märgib, et tegelda tuleb majanduspoliitikaga seonduvate tõsiste ülesannetega; rõhutab, et suure tööpuuduse ja inflatsiooni pidurdamiseks on vaja parandada ettevõtluskeskkonda; märgib, et uute kokkuhoiu meetmetega üksi ei ole võimalik tulemusi saavutada, neid tuleb kombineerida majanduskasvu poliitikaga;
62. ergutab Serbiat pöörama täiendavat tähelepanu ettevõtluskeskkonna edasisele parandamisele, eriti seoses erastamiskorra ja riigihangetega;
63. peab kiiduväärseks asjaolu, et esitatud on taastuvenergia tegevuskava, mille eesmärk on võtta konkreetseid meetmeid, mille abil Serbia loodab täita energiaühenduse lepingu raames võetud kohustuse katta 2020. aastaks 27 % kogu oma tarbitavast energiast taastuvenergiaga;
64. tuletab uuesti meelde, kui oluline on jõuda leppimisele ajaloo, eriti 1941.–1948. aasta koletute kuritegude küsimustes, ning rõhutab nii Ungari kui ka Serbia presidendi olulisi lubadusi sellele kaasa aidata;

Neljapäev, 18. aprill 2013

65. peab Serbia ja Ungari ajaloolaste ühiskomisjoni kaheaastast tegevust positiivseks sammuks vastastikuse mõistmise ja ajaloohaavade sõltumatu leppimise teel ning nõuab tungival, et ametiasutused kaaluksid võimalust kasutada seda mudelit kõigis Serbia naaberriikides;
66. väljendab heameelt Serbia ja Horvaatia välisministrite saavutatud kokkuleppe üle moodustada ühine segakomisjon, mis hakkaks käsitlema kahe riigi vahelisi lahendamata küsimusi, sealhulgas genotsiidisüüdistusi, mida kumbki riik on esitanud; peab seda kogu piirkonna jaoks oluliseks sammuks edasi teel ELiga integreerumise suunas; palub sellega seoses nõukogul intensiivistada ja tõhustada ELi rahastatud ühiseid piiriüleseid projekte, et edendada heanaaberlikke suhteid ja tugevdada piirkondlikku koostööd;
67. kutsub 2013. aasta jaanuaris energiaühenduse eesistujaks saavat Serbia valitsust üles võtma kõik vajalikud meetmed, et viia 18. oktoobril 2012. aastal Budvas toimunud energiaühenduse ministrite nõukogus vastu võetud energiastrateegia vastavusse ELi keskkonnanormide ja kliimaalaste eesmärkidega, tagades samas kõikide asjaomaste sidusrühmade, sh kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise konsulteerimisprotsessi;
68. palub komisjonil laiendada energia tegevuskava aastani 2050 viisil, et see hõlmaks ka energiaühenduse riike, kuna need riigid püüdleval sarnaselt ELile elektri ja gaasi täielikult integreeritud siseturu poole ja kohaldavad ELi energiaõigustikku;
69. nõuab sellise majanduspoliitika edendamist, millega tagatakse jätkusuutlik majanduskasv, keskkonnakaitse ja töökohtade loomine; nõuab täiendavate jõupingutuste tegemist VKEde tegevuse hõlbustamiseks, eesmärgiga suurendada sissetulekut, vähendada praegust suurt töötust (eelkõige noorte seas) ning parandada juurdepääsu rahastamisele; tuletab meelde, et avaliku ja erasektori monopolid takistavad tõsiselt üleminekut avatud turumajandusele, ning palub valitsusel võtta meetmeid monopolide kaotamiseks;
70. juhib tähelepanu asjaolule, et riigivõlg märgatavalt suurenenud ja töötuse määr on kõrge; ergutab valitsust võtma meetmeid eelarvepuudujäägi vähendamiseks ning koostama tööhõivestrategie, milles keskendutakse kõige enam mõjutatud ühiskonnarühmadele ja noortele;
71. rõhutab, et ülemaailmne finantskriis kahjustab ühiskonda ja eriti selle kõige kaitsetumaid rühmi; kutsub seetõttu ametiasutusi üles tegema kõik endast oleneva, et minimeerida kriisi kahjulikku mõju (vaesus, tööpuudus ja sotsiaalne tõrjutus) ning tegelda ja võidelda nende algpõhjustega;
72. rõhutab, et Serbia on ratifitseerinud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) peamised tööõiguse konventsioonid ja muudetud Euroopa sotsiaalharta; juhib tähelepanu asjaolule, et töö- ja ametiühinguõigused on põhiseaduslikele tagatistele vaatamata endiselt piiratud, ning kutsub Serbiat üles nimetatud õigusi veelgi suurendama; peab murettekitavaks, et sotsiaaldialoog on endiselt nõrk ja sotsiaalpartneritega konsulteeritakse ebakorrapäraselt; nõuab täiendavaid meetmeid majandus- ja sotsiaalnõukogu tugevdamiseks, et see suudaks aidata sotsiaaldialoogi aktiivselt tugevdada ja omaks õigusloomes tugevamat konsultatiivset rolli;
73. märgib kahetsusega, et töö- ja ametiühinguõiguste vallas ei ole suuri edusamme tehtud; palub ametiasutustel luua kiiresti tingimused tõeliseks sotsiaaldialoogiks, mida ei ole siiani toimunud, lihtsustada ametiühingute registreerimismenetlust ja soodustada juba registreeritud liitude tunnustamist; juhib tähelepanu puudustele tööseaduses, mida ei ole kooskõlastatud ELi õigustikuga, samuti streigiseadusele, mis ei ole kooskõlas ELi ja ILO normidega; juhib ühtlasi tähelepanu asjaolule, et Serbias on favoritism ja onupojapoliitika endiselt tõsised probleemid; rõhutab, et eriti avalikus sektoris on oluline, et töölevõtmine ja edutamine põhineks võimekusel, ning toonitab, et töötajate vallandamine nende poliitiliste seisukohtade või erakondliku kuuluvuse tõttu on lubamatu;
74. peab kiiduväärseks varade tagastamise ameti seni tehtud tööd; kutsub ametiasutusi üles tagama, et nimetatud ametile antakse kõik rahalised ja haldusvahendid, mis on vajalikud selleks, et amet saaks teha oma tööd sõltumatult; ergutab mitterahalist hüvitamist igal juhul, kui see osutub vähegi võimalikuks; rõhutab, et vaja on tegelda avaliku omandi süstemaatilise siirdumisega erakätesse – sel eesmärgil on vaja koostada avaliku omandi ja riigivara täielikud loendid ning viia maa- ja ehitusseadus kooskõlla Euroopa normidega; juhib tähelepanu asjaolule, et eriti palju on ebapiisavate õiguslike menetluste alusel müüdüd linnamaad ning see pakub rahapesu eesmärgil huvi nii organiseeritud kuritegevusele kui ka erasektorile;
75. väljendab heameelt asjaolu üle, et Euroopa kultuuripealinnade projekti käsitlev uus määrus on vastu võetud ning selle alusel võivad projektis aastatel 2020–2030 osaleda ka ELi kandidaatriigid; toetab Belgradi linnavõimude algatatud kampaaniat Belgradi nimetamiseks 2020. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ning ergutab selle kampaaniaga seotud projekte, mille eesmärk on lähendada Belgradi ja Serbiat kultuuriliselt Euroopa Liidule, eelkõige seoses eri etniliste rühmade kooseksisteerimise, kultuuridevahelise mõistmise ja religioonidevahelise dialoogiga;

Neljapäev, 18. aprill 2013

76. rõhutab ühistranspordi arendamise olulisust, pidades eelkõige silmas raudteeühenduste uuendamist või uute ühenduste loomist jätkusuutliku transpordisüsteemi raames; peab kahetsusväärseks, et selles vallas ning kombineeritud transpordi küsimuses on tehtud vähe edusamme;

77. nõuab eeskätt tungivalt, et Serbia ametiasutused lihtsustaksid ja kiirendaksid ehituslubade väljastamist, litsentsimist ja taastuenergia projektide võrguühenduste loomist käsitlevat halduskorda;

78. juhib tähelepanu asjaolule, et keskkonnaküsimustes (eeskätt veemajanduse, looduskaitse ja õhu kvaliteedi valdkonnas) on vaja teha olulisi jõupingutusi; rõhutab, et ilma haldussuutlikkuse piisava suurendamiseta ei ole võimalik saavutada arvestatavat edu; kutsub sellega seoses Serbia valitsust üles võtma vajalikke meetmeid;

79. peab kahetsusväärseks Serbia valitsuse otsust tõsta aflatoksiini lubatud piirmäär piimas 0,05-lt kuni 0,5 mikrogrammini kilogrammi kohta, et tulla toime hiljutise piimakriisiga; nõuab tungivalt, et Serbia valitsus tegeleks algpõhjustega, millest tingitult aflatoksiini sisalduse määra piimas tõsta tuli, ning langetaks seejärel lubatud piirmäära ELi normidele vastavaks;

80. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning Serbia valitsusele ja parlamendile.

P7_TA(2013)0187

Kosovo integreerumine Euroopaga

Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2013. aasta resolutsioon Kosovo integreerumise kohta Euroopaga (2012/2867 (RSP))

(2016/C 045/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 30. oktoobril 2012 avaldatud eriaruannet nr 18/2012 Euroopa Liidu abi kohta Kosovole seoses õigusriigi põhimõttega,
- võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2012. aasta otsust, millega volitatakse komisjoni alustama Kosovoga läbirääkimisi raamlepingu üle, mis käsitleb Kosovo osalust liidu programmides,
- võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist Euroopa Liidu ja Kosovo* vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu teostatavusuuringu kohta (COM(2012)0602),
- võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2012–2013” (COM(2012)0600),
- võttes arvesse asjaolu, et rahvusvahelise tsiviilesindaja volitused lõppesid 2012. aasta septembris ning et rahvusvahelise tsiviilbüroo tegevus peatati järk-järgult 2012. aasta lõpuks,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri aruandeid, mis käsitlevad ÜRO ajutise missiooni Kosovos jätkuvat tegevust ja sellega seoses toimunud muutusi ning millest viimane avaldati 8. novembril 2012. aastal ja hõlmab ajavahemikku 16. juulist 15. oktoobrini 2012,
- võttes arvesse asjaolu, et 7. septembril 2012 ratifitseeris Kosovo Assamblee ELiga sõlmitud lepingu EULEXi volituste pikendamise kohta 2014. aasta juunikuuni,
- võttes arvesse nõukogu 4. veebruari 2008. aasta ühismeedet 2008/124/ÜVJP Euroopa Liidu õigusriigimissiooni kohta Kosovos (EULEX Kosovo), mida on muudetud nõukogu 9. juuni 2009. aasta ühismeetmega 2009/445/ÜVJP, nõukogu 8. juuni 2010. aasta otsusega 2010/322/ÜVJP ja nõukogu 5. juuni 2012. aasta otsusega 2012/291/ÜVJP,
- võttes arvesse üldasjade nõukogu 7. detsembri 2009. aasta, 14. detsembri 2010. aasta ja 5. detsembri 2011. aasta kohtumiste järeldusi, milles rõhutatakse ja kinnitatakse veel kord, et ka Kosovo peaks, ilma et see mõjutaks liikmesriikide seisukohta tema staatuse kohta, kasu saama tulevases viisanõude kaotamise võimalusest kohe, kui kõik tingimused on täidetud, ning tundes heameelt viisanõude käsitleva dialoogi alustamise üle 2012. aasta jaanuaris ja viisanõude kaotamise kava esitlemise üle 2012. aasta juunis,